

GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA

HOTĂRÎRE nr. _____

din _____
Chișinău

**Pentru aprobarea proiectului de lege privind ratificarea
Protocolului adițional la Convenția Consiliului Europei privind
criminalitatea informatică, referitor la incriminarea actelor de natură
rasistă și xenofobă comise prin intermediul sistemelor informatice,
întocmit la Strasbourg la 28 ianuarie 2003 și semnat de Republica
Moldova la 25 martie 2003**

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

Se aprobă și se prezintă Președintelui Republicii Moldova spre examinare proiectul de lege privind ratificarea Protocolului adițional la Convenția Consiliului Europei privind criminalitatea informatică, referitor la incriminarea actelor de natură rasistă și xenofobă comise prin intermediul sistemelor informatice, întocmit la Strasbourg la 28 ianuarie 2003 și semnat de Republica Moldova la 25 martie 2003.

Prim-ministru

PAVEL FILIP

PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA

L E G E

**privind ratificarea Protocolului adițional la Convenția Consiliului Europei
privind criminalitatea informatică, referitor la incriminarea actelor de
natură rasistă și xenofobă comise prin intermediul sistemelor informatice**

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Art. 1. – Se ratifică Protocolul adițional la Convenția Consiliului Europei privind criminalitatea informatică, referitor la incriminarea actelor de natură rasistă și xenofobă comise prin intermediul sistemelor informatice, întocmit la Strasbourg la 28 ianuarie 2003 și semnat de Republica Moldova la 25 martie 2003.

Art. 2. – Guvernul va întreprinde măsurile necesare pentru realizarea prevederilor Protocolului menționat.

Art. 3. – Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene va notifica depozitarului îndeplinirea procedurilor interne necesare pentru intrarea în vigoare a protocolului nominalizat.

Președintele Parlamentului

**Argumentarea necesității
pentru ratificarea Protocolului Adițional la Convenția Consiliului Europei privind
criminalitatea informatică, referitor la incriminarea actelor de natură rasistă și
xenofobă comise prin intermediul sistemelor informatice,
adoptat la Strasbourg la 28 ianuarie 2003**

A. Descrierea Protocolului

Convenția Consiliului Europei privind criminalitatea informatică este prima convenție internațională dedicată luptei împotriva criminalității informatice și pe internet. Aceasta obligă statele părți să-și adapteze legislația la provocările reprezentate de noile tehnologii informaționale. La 02 februarie 2009, Republica Moldova a ratificat prin Legea nr. 6 Convenția Consiliului Europei privind criminalitatea informatică, adoptată la Budapesta la 23 noiembrie 2001.

Totodată, la 28 ianuarie 2003, de către Consiliul Europei a fost întocmit Adițional la Convenția Consiliului Europei privind criminalitatea informatică, referitor la incriminarea actelor de natură rasistă și xenofobă comise prin intermediul sistemelor informatice. Protocolul a fost deschis pentru semnare din data de 28 ianuarie 2003, fiind semnat de către Republica Moldova la 25 aprilie 2003, la Strasbourg.

Protocolului sus-menționat extinde domeniul de aplicare al convenției, inclusiv dispozițiile sale privind dreptul material, procedură penală și cooperarea internațională, astfel încât să acopere și infracțiuni de propagandă rasiste sau xenofobe. Astfel, pe lângă armonizarea elementelor de drept a unui astfel de comportament, protocolul facilitează folosirea de către părți și modalitățile de căi stabilite pentru cooperarea internațională în acest domeniu.

Protocolul menționat se include în categoria tratatelor interstatuale.

Prezentul Protocol este constituit din preambul, 4 capitole și 16 articole. Scopul Protocolului Adițional la Convenția în discuție este de a completa, pentru Părțile participante la acesta, dispozițiile Convenției privind criminalitatea informatică, deschisă spre semnare la Budapesta la data de 23 noiembrie 2001, privind incriminarea faptelor de natură rasistă și xenofobă prin intermediul sistemelor informatice.

Mai mult ca atât, scopul Protocolului este de a realiza o uniune mai strânsă între membrii săi, amintind că toate ființele umane sunt născute libere și egale în demnitate și în drepturi, subliniind necesitatea garantării unei aplicări exhaustive și eficiente a tuturor drepturilor omului, fără diferențiere sau discriminare, astfel cum sunt stipulate în instrumentele europene și în alte instrumente internaționale.

Procesul de implementare a tehnologiilor informaționale în toate domeniile vieții economice, sociale și de altă natură a Republicii Moldova a determinat evoluția fenomenului infracțional și extinderea acestuia asupra spațiului cibernetic.

Astfel, în ultimii ani s-a atestat că rețelele de calculatoare și informațiile electronice sunt folosite tot mai frecvent în scopuri criminale, iar materialele ce ar putea constitui probe ale acestor infracțiuni sunt stocate și transmise tot prin intermediul acestor rețele de către făptuitori.

Luând în considerare aspirațiile de integrare europeană și rigorile statului de drept în raport cu amenințările actuale la securitatea informațională, procesul continuu de dezvoltare și modernizare a tehnologiilor, consolidarea forțelor orientate la prevenirea și combaterea fenomenului infracțional în acest domeniu a devenit o prioritate a procesului de guvernare.

Prezentul Protocol va intra în vigoare în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de 3 luni de la data la care cinci state și-au exprimat consimțământul de a deveni Parte la Protocol în conformitate cu prevederile articolului 9.

Pentru orice stat care își va exprima ulterior consimțământul de a deveni Parte la Protocol, acesta va intra în vigoare în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de trei luni de la

data semnării sale, fără rezerva ratificării, acceptării sau aprobării sau depunerii instrumentului său de ratificare, acceptare sau aprobare.

Protocolul a fost întocmit pe o perioadă nedeterminată și poate fi denunțat oricând printr-o notificare adresată Secretarului General al Consiliului Europei.

Modalitatea de amendare urmează a fi reglementată de regulile generale ale dreptului tratatelor, clauzele speciale nefiind specificate.

Denunțarea va intra în vigoare în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de trei luni de la data primirii notificării de către Secretarul General.

B. Analiza de impact

Informații generale

Faptele de natură rasistă și xenofobă constituie o violare a drepturilor omului și o amenințare pentru statul de drept și stabilitatea democratică, respectiv, dreptul intern și dreptul internațional necesită reglementarea unor răspunsuri legale adecvate la propaganda de natură rasistă și xenofobă comise prin intermediul sistemelor informatice. Propaganda acestor fapte este deseori incriminată de legislațiile naționale, iar Convenția privind criminalitatea informatică, prevede mijloace flexibile și moderne de cooperare internațională, necesare armonizării dispozițiilor de drept substanțial privind lupta împotriva propagandei rasiste și xenofobe.

Concomitent, sistemele informatice oferă un mijloc fără precedent de facilitare a libertății de exprimare și de comunicare în lumea întreagă, iar libertatea de exprimare constituie unul dintre principiile fundamentale ale unei societăți democratice și că aceasta constituie una dintre condițiile esențiale ale progresului și dezvoltării fiecărei ființe umane.

Pornind de la libertatea de exprimare, persistă riscul ca aceste sisteme informatice să fie utilizate cu rea-credință sau într-o manieră abuzivă în scopul difuzării unei propagande rasiste și xenofobe, fapt pentru care, statele semnatare ale Convenției sunt convinse de necesitatea asigurării unui bun echilibru între libertatea de exprimare și o luptă eficientă împotriva faptelor de natură rasistă și xenofobă.

Ratificarea Protocolului va consolida rolul Republicii Moldova în procesul de realizare a unei politici penale interne, în vederea prevenirii și combaterii criminalității informatice.

Totodată, notăm că aprobarea proiectului de lege pentru ratificarea Protocolului Adițional la Convenția Consiliului Europei privind criminalitatea informatică, referitor la incriminarea actelor de natură rasistă și xenofobă comise prin intermediul sistemelor informatice, este de o importanță majoră în procesul de perfecționare a bazei normative ce reglementează prevenirea și combaterea fenomenului infracțional, fapt pentru care este imperativă necesitatea aprobării acestuia de către Guvernul Republicii Moldova.

Fiecare Parte adoptă măsurile legislative și alte măsuri considerate necesare pentru a incrimina ca infracțiuni, potrivit dreptului său intern, atunci când sunt comise cu intenție și fără drept, următoarele fapte: distribuirea sau alte forme de punere la dispoziția publicului, prin intermediul unui sistem informatic, a materialelor rasiste și xenofobe.

Fiecare Parte adoptă măsurile legislative și alte măsuri considerate necesare pentru a incrimina ca infracțiuni, potrivit dreptului său intern, atunci când sunt comise cu intenție și fără drept, următoarele fapte: amenințarea, prin intermediul unui sistem informatic, cu comiterea unei infracțiuni grave, astfel cum este definită în dreptul intern, (i) unor persoane pentru motivul apartenenței la grup care se identifică prin rasă, culoare, ascendență sau origine națională sau etnică, precum și religie, dacă este folosită ca pretext pentru oricare dintre factori, sau (ii) unui grup de persoane care se distinge prin una din aceste caracteristici.

Fiecare Parte adoptă măsurile legislative și de altă natură care se dovedesc necesare pentru a incrimina ca infracțiune, potrivit dreptului intern, când este comisă în mod intenționat și fără drept, complicitatea sau instigarea la comiterea oricăreia dintre infracțiunile prevăzute de prezentul Protocol, cu intenția ca o asemenea infracțiune să fie comisă.

Articolele 1, 12, 13, 22, 41, 44, 45 și 46 din Convenție se aplică, *mutatis mutandis*, acestui Protocol.

Părțile extind aria de aplicare a măsurilor definite la articolele 14 până la 21 și 23 până la 35

din Convenție, articolelor 2 până la 7 din acest Protocol.

În context, considerăm judicioasă ratificarea acestui instrument internațional pentru a asigura conformitatea legislației Republicii Moldova cu standardele internaționale privind nediscriminarea. De asemenea, atragem atenția, că pînă în prezent Protocolul respectiv a fost ratificat 24 de state majoritatea fiind membre ale Uniunii Europene.

Aspectul politic, social și cultural

În contextul continuării reformei MAI și consolidării progresive a cadrului legal în vederea prevenirii și combaterii criminalității informatice, pe segmentul incriminării actelor de natură rasistă și xenofobă prin intermediul sistemelor informatice, Protocolul vizat are scopul de a proteja societatea de comiterea faptelor de natură rasistă și xenofobă.

Din punct de vedere politic, ratificarea Protocolului reprezintă interesul țării noastre în vederea extinderii cooperării bilaterale și multilaterale ale statelor membre ale acestuia, precum și prevenirea unor acțiuni de acest gen. Totodată, ratificarea acestuia reiese din necesitatea, că faptele de natură rasistă și xenofobă constituie o violare a drepturilor omului și o amenințare pentru statul de drept și stabilitatea democratică.

Aspectul economic și de mediu

Eforturile statului sînt materializate în elaborarea și aplicarea unor norme și măsuri eficiente orientate spre salvarea vieților omenești, prevenirea și incriminarea actelor de natură rasistă și xenofobă comise prin intermediul sistemelor informatice, bazate pe profiturile obținute din aceste activități ilegale care pun în pericol viața și sănătatea persoanelor, reprezintă balanța între cost și beneficiu. Aplicarea Protocolului nu va avea repercusiuni negative asupra economiei Republicii Moldova. Din contra, ratificarea acestuia va confirma voința politică vizînd consolidarea relațiilor bilaterale și multilaterale între statele membre ale acestuia și va putea contribui la dezvoltarea cooperării economice, comerciale, culturale și turistice între Republica Moldova și Consiliul Europei.

Aspectul normativ

Corespunzător, Protocolul prevede luarea mai multor măsuri de ordin legislativ în vederea incriminării unui șir de fapte de natură rasistă și xenofobă comise prin intermediul sistemelor informatice, inclusiv incriminarea complicității la comiterea acestor infracțiuni.

Notăm, că ratificarea Protocolului vizat necesită modificarea legislației naționale în vigoare.

În acest sens, comunicăm, că la 17 iunie 2016, a fost aprobată Hotărîrea Guvernului nr. 764 cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative, care a fost remis Parlamentului Republicii Moldova spre examinare.

Totodată, în temeiul art. 6 al Protocolului respectiv, fiecare Parte adoptă măsurile legislative și alte măsuri considerate necesare pentru a incrimina ca infracțiuni, potrivit dreptului său intern, atunci când sunt comise cu intenție și fără drept.

Astfel, în vederea consolidării rolului Republicii Moldova în procesul de realizare a unei politici penale interne întru prevenirea și combaterea criminalității informatice, pe segmentul incriminării actelor de natură rasistă și xenofobă prin intermediul sistemelor informatice, Ministerul Afacerilor Interne a înaintat amendamentele ce se impun a fi operate în Codul penal și Codul contravențional.

Pe cale de consecință, tendințele proiectului de lege se rezumă la completarea Codului penal cu noi articole, cum ar fi: „Articolul 13414. Material rasist și xenofob”; „Articolul 1352. Propaganda genocidului ori a infracțiunilor împotriva umanității”; și totodată modificarea și completarea redacției actuale a art. art.155 și 346 din Codul penal.

Similar, se propune completarea Codului contravențional cu un nou articol:

„Art. 691. Insulta avînd la bază o motivație rasistă sau xenofobă”.

Totodată, la 6 iulie 2016, a avut loc ședința Comisiei Parlamentare administrație, dezvoltare regională, mediu și schimbări climatice, unde a fost examinat proiectul de lege vizat, cu nr. 277.

În lumina celor expuse, în scopul asigurării securității informaționale, precum și a prevenirii și combaterii criminalității informaționale, implicit, incriminarea actelor de natură rasistă și xenofobă comise prin intermediul sistemelor informatice, Ministerul Afacerilor Interne consideră oportună ratificarea Protocolului Adițional la Convenția Consiliului Europei privind criminalitatea informatică,

referitor la incriminarea actelor de natură rasistă și xenofobă comise prin intermediul sistemelor informatice, adoptat la Strasbourg la 28 ianuarie 2003.

Aspectul instituțional și organizatoric

Potrivit art. 3, 4, 5, 6, din Protocolul Adițional, fiecare parte adoptă măsurile legislative și alte măsuri considerate necesare pentru a incrimina ca infracțiuni, potrivit dreptului său intern, atunci când sînt comise cu intenție și fără drept, următoarele fapte: distribuirea materialelor rasiste și xenofobe prin intermediul sistemelor informatice, amenințarea bazată pe o motivație rasistă și xenofobă, insulta avînd la bază o motivație rasistă și xenofobă, negarea, minimalizarea grosolană, aprobarea sau justificarea genocidului sau crimelor împotriva umanității.

De asemenea, vor fi organizate diverse grupuri, ședințe pentru a contribui eficient la realizarea și implementarea prezentului Protocol.

Ratificarea Protocolului nu va necesita înființarea unor instituții sau structuri noi naționale și internaționale, sau modificarea celor existente, precum și abilitarea unor persoane sau instituții cu împuterniciri noi.

Aspectul financiar

Ratificarea Protocolului Adițional la Convenția Consiliului Europei privind criminalitatea informatică nu implică alocarea mijloacelor financiare.

Statele semnatare vor acoperi cheltuielile aferente realizării acțiunilor necesare privind implementarea Protocolului Adițional în limitele și din contul bugetelor alocate autorităților responsabile.

Aspect economic și de mediu

Ratificarea acestui Protocol Adițional va avea un impact pozitiv asupra mediului social în vederea contracarării faptelor de natură rasistă și xenofobă care constituie o violare a drepturilor omului și o amenințare pentru statul de drept și stabilitatea democratică.

Aspectul temporar

Prezentul Protocol va intra în vigoare în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de 3 luni de la data la care cinci state și-au exprimat consimțământul de a deveni Parte la Protocol în conformitate cu prevederile articolului 9 al acestuia.

Astfel, pentru orice stat care își va exprima ulterior consimțământul de a deveni Parte la Protocol, acesta va intra în vigoare în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de 3 luni de la data semnării sale, fără rezerva ratificării, acceptării sau aprobării sau depunerii instrumentului său de ratificare, acceptare sau aprobare.

C. Analiza oportunității ratificării

Convenția privind criminalitatea informatică, a fost adoptată la 23 noiembrie 2001, la Budapesta, ratificată ulterior prin Legea nr. 6 din 02 februarie 2009.

Potrivit art. 10, capitolul IV al prezentului Protocol, acesta va intra în vigoare în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de 3 luni de la data care cinci state și-au exprimat consimțământul de a deveni parte la Protocol în conformitate cu prevederile art. 9 al acestuia.

Notăm, că potrivit art. 11, capitolul IV al Protocolului, după intrarea în vigoare a prezentului Protocol, orice Stat care a aderat la Convenția privind criminalitatea informatică va putea adera, de asemenea la Protocol, Republica Moldova urmînd a demara procedurile naționale pentru ratificarea instrumentului juridic internațional în corespundere cu legislația națională.

Totodată, în temeiul art. 12, capitolul IV al Protocolului, rezervele și declarațiile formulate de către o parte privind o dispoziție a Convenției se vor aplica și prezentului Protocol, cu excepția cazului în care Partea declară altfel în momentul semnării sau al depunerii instrumentului de ratificare, acceptare, aprobare sau aderare.

În acest context, vă informăm că până în prezent, 12 state semnare ale Protocolului Adițional al Convenției au formulat rezerve la Protocolul în discuție.

Republica Moldova nu a formulat rezerve și declarații. Totodată, potrivit prevederilor art. 5 al Legii nr. 6 din 2.09.2009 pentru ratificarea Convenției Consiliului Europei privind criminalitatea informatică, precum și în temeiul prevederilor articolul 38 alineatul 1 din Convenție, Republica

Moldova specifică că prevederile convenției se vor aplica doar pe teritoriul controlat efectiv de autoritățile Republicii Moldova.

În orice moment, orice Parte poate denunța prezentul Protocol, prin notificare adresată Secretariatului General al Consiliului Europei.

Instrumentele de ratificare, acceptare sau aprobare sunt înmânate Secretarului General al Consiliului Europei.

Este de menționat, că în temeiul Hotărârii Guvernului nr. 764, la 17 iunie 2016 a fost aprobat proiectul de lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative, proiect elaborat în contextul ajustării legislației naționale la rigorile Protocolului Adițional în discuție.

Notăm, că tendințele proiectului de lege se rezumă la completarea Codului penal cu noi articole, cum ar fi: „Articolul 134/14. Material rasist și xenofob”; „Articolul 135/2. Propaganda genocidului ori a infracțiunilor împotriva umanității”; și totodată modificarea și completarea redacției actuale a art. art.155 și 346 din Codul penal.

Similar, se propune completarea Codului contravențional cu un nou articol:

„Art. 691. Insulta având la bază o motivație rasistă sau xenofobă”.

Totodată, la 6 iulie 2016, a avut loc ședința Comisiei Parlamentare administrație, dezvoltare regională, mediu și schimbări climaterice, a fost examinat proiectul de lege vizat (nr. 277).

Denunțarea va produce efecte în prima zi a lunii care urmează expirării unei perioade de trei luni de la data primirii notificării de către Secretariatul General.

Având la bază cele menționate, se prezintă a fi oportună **ratificarea Protocolului Adițional la Convenția Consiliului Europei privind criminalitatea informatică referitor la incriminarea actelor de natură rasistă și xenofobă comise prin intermediul sistemelor informatice**, în corespundere cu prevederile art. 14 (alin.1) al Legii nr. 595 –XIV din 24.09.2016 privind tratatele internaționale ale Republicii Moldova.

Viceministru al afacerilor interne

Oleg BABIN